

Predkladacia správa

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“), sa predkladá ako iniciatívny návrh.

Cieľom návrhu zákona je v nadväznosti na realizáciu Reformy integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti upraviť právne vzťahy v oblasti financovania sociálnych služieb, a to najmä v reakcii na právnu úpravu účinnú od 31. decembra 2026 zavedenú zákonom č. 406/2025 Z. z. o príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a o zmene a doplnení niektorých zákonov a rozhodnutie Komisie (EÚ) 2025/2630 zo 16. decembra 2025 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo všeobecnom hospodárskom záujme.

V článku I sa navrhuje najmä:

- precizovanie právnej úpravy sociálnych služieb poskytovaných ako služby vo všeobecnom hospodárskom záujme, úprava pravidiel ich financovania, evidencie údajov v informačnom systéme sociálnych služieb a zúčtovania financovania, ako aj ustanovenie súvisiaceho mechanizmu výpočtu a vrátenia nadmernej náhrady,
- ustanoviť kompetencie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) pri kontrole hospodárenia poskytovateľov sociálnych služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme, pri rozhodovaní o vrátení nadmernej náhrady a pri ukladaní penále za nedodržanie povinnosti jej vrátenia v ustanovenej lehote,
- zavedenie finančného príspevku na nevyhnutné pohľadávky,
- spresnenie okruhu subjektov, s ktorými ministerstvo uzatvára zmluvu o poskytovaní finančného príspevku na poskytovanie sociálnych služieb,
- precizuje mechanizmus možnosti spolufinancovania neverejných poskytovateľov z rozpočtov obcí a vyšších územných celkov finančným príspevkom na prevádzku,
- precizuje spôsob posudzovania poskytovateľa sociálnej služby ako poskytovateľa sociálnej služby bez cieľa dosiahnuť zisk alebo s cieľom dosiahnuť zisk,
- precizuje splnomocňujúce ustanovenie na vydanie vykonávacieho právneho predpisu ministerstva, ktorým sa podrobnejšie upravia najmä oprávnené náklady, spôsob určenia primeraného zisku a spôsob výpočtu nadmernej náhrady.
- V článkoch II až IV návrhu ide, v záujme úspešnej realizácie Reformy integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti, o zmeny a doplnenia súvisiace so spresnením podmienok poskytovania príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby na základe poznatkov z prípravy metodiky jeho aplikácie, a tým o zabezpečenie jednotných postupov a aplikačnej praxe tejto právnej úpravy účinnej od 1. januára 2027. V tej súvislosti je potrebné vykonať aj súvisiace úpravy zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a zákona č. 627/2005 Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa, ktoré reagujú na zrušenie peňažného príspevku na opatrovanie a jeho nahradenie príspevkom na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby.

Súčasťou právnej úpravy je aj splnomocnenie na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu - vyhlášky, ktorej návrh je prílohou k návrhu zákona len na informatívne účely, návrh vyhlášky bude predmetom samostatného legislatívneho procesu.

V prípade nezosúladenia právnej úpravy s Rozhodnutím Komisie (EÚ) 2025/2630 zo 16. decembra 2025 je ohrozená správna implementácia Reformy integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti, ktorá vyplýva z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a Slovenskej republike hrozia značné hospodárske škody vo forme sankcie v súvislosti s implementáciou tejto reformy podľa Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Z tohto dôvodu bol návrh zákona v súlade s čl. 14 ods. 7 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky predložený na skrátené pripomienkové konanie, pričom lehota na uplatnenie pripomienok bola určená v rozsahu siedmich pracovných dní.

Návrh zákona je v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy.